



**Αμυντική Συμφωνία Ελλάδας-Ηνωμένων  
Αραβικών Εμιράτων: Εφαλτήριο για  
περαιτέρω συνεργασία;**

Επιμέλεια: Αθηνά Φατσέα

Πρόσφατα (Νοέμβριος 2020), η Ελλάδα συνυπέγραψε με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (Η.Α.Ε.) συμφωνία στον τομέα της άμυνας, θωρακίζοντας την ασφάλεια και την εδαφική ακεραιότητα της χώρας. Σύμφωνα με τον Υπουργό Εξωτερικών, Νίκο Δένδια, αυτή η συμφωνία συνιστά απότοκο μακρόχρονων διαπραγματεύσεων, τόσο από τη μεριά του πρωθυπουργού, Κυριάκου Μητσοτάκη, όσο και του ίδιου. Πρόκειται για συμφωνία για την Κοινή Συνεργασία στην Εξωτερική Πολιτική και την Άμυνα και την Κοινή Διακήρυξη για την ανάπτυξη Στρατηγικής Εταιρικής Σχέσης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων.

Ειδικότερα, ο κ. Δένδιας δήλωσε πως η συμφωνία αυτή βασίζεται στις αρχές του Διεθνούς Δικαίου και δεν στρέφεται ενάντια σε κανέναν. Αντίθετα, αποσκοπεί στη διατήρηση της ειρήνης και της σταθερότητας στην ευρύτερη περιοχή. Η συμφωνία συνοδεύεται από μία πρωτοποριακή ρήτρα αμοιβαίας αμυντικής συνδρομής, που τίθεται για πρώτη φορά σε διμερή συμφωνία, την οποία υπογράφει η χώρα, μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Επιπλέον, αυτή η συμφωνία συνιστά μια σημαντική εμβάθυνση των ελληνικών σχέσεων με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Σχέσεις που ήταν πολύ καλές, αλλά στερούμενες του απαραίτητου βάθους. Επίσης, κατά αυτόν τον τρόπο, τίθενται οι βάσεις για μεγαλύτερη εμβάθυνση των αμυντικών σχέσεων της Ελλάδας και με άλλες φιλικές χώρες της περιοχής, όπως η Σαουδική Αραβία, το Ισραήλ, η Αίγυπτος και η Ιορδανία.

Σχετικά με την υλοποίηση της συμφωνίας, θεσμοθετούνται τακτικές διαβουλεύσεις σε επίπεδο Υπουργών Εξωτερικών και προβλέπεται η σύσταση Ανώτατης Κοινής Επιτροπής μεταξύ των δύο χωρών. Ακόμα, η συμπεριληφθείσα ρήτρα έχει αμιγώς αμυντικό χαρακτήρα και σε νομικούς όρους αποτελεί το μέγιστο που μπορεί να αναπτυχθεί ανάμεσα σε δύο χώρες που δεν έχουν κοινά σύνορα και δεν ανήκουν σε κοινές

συμμαχικές οργανώσεις. Ωστόσο, είναι μείζονος σημασίας το γεγονός ότι μία χώρα μέλος του NATO συνδέεται στρατιωτικά με ένα κράτος του GCC (Συμβούλιο Συνεργασίας του Κόλπου), το οποίο από το 2004 συνεργάζεται με τη Βορειοατλαντική Συμμαχία, στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας Συνεργασίας της Κωνσταντινούπολης (ICI). Παράλληλα, η σύναψη αυτής της συμφωνίας σχετίζεται ασφαλώς με την αντιπαράθεση της Ελλάδας με την Τουρκία και την αντιπαράθεση των Η.Α.Ε. με την Τουρκία και το Κατάρ, ενώ οι δύο τελευταίες συνεργάζονται στενά σε οικονομικό και στρατιωτικό επίπεδο. Ας μην ξεχνάμε πως τον Ιούνιο του 2017 τα Η.Α.Ε. διέκοψαν τις διπλωματικές τους σχέσεις με το Κατάρ και επέβαλαν αποκλεισμό στο εμπόριο και τις διεθνείς μεταφορές προσώπων και εμπορευμάτων με αυτήν τη χώρα. Οι διπλωματικές τους σχέσεις, ωστόσο, αποκαταστάθηκαν τον Ιανουάριο του 2021.

Τούτων δοθέντων, η αμυντική συνεργασία της Ελλάδας με τα Η.Α.Ε. συνιστά επιτυχία για την ελληνική διπλωματία. Μέχρι σήμερα, τα δύο μέρη έχουν υπογράψει σημαντικές συμφωνίες, όπως το Μνημόνιο Κατανόησης για Πολιτικές Διαβουλεύσεις μεταξύ των δύο Υπουργείων Εξωτερικών, τη Συμφωνία για Αεροπορικές Μεταφορές και τη Συμφωνία για Αποφυγή Διπλής Φορολογίας. Σε αυτό το πλαίσιο, τα Η.Α.Ε. και η Ελλάδα έχουν προβεί πολλάκις σε κοινές στρατιωτικές ασκήσεις, όπως τον Οκτώβριο του 2020, ενώ σημαντική ήταν και η παρουσία της πολεμικής αεροπορίας των Εμιράτων στη Σούδα της Κρήτης, τον περασμένο Αύγουστο, ενόσω το τουρκικό *Oruç Reis* δραστηριοποιούνταν στην Ανατολική Μεσόγειο. Από τις 30 Δεκεμβρίου έως και τις 6 Δεκεμβρίου 2020, τα Η.Α.Ε., μαζί με τη Γαλλία, συμμετείχαν στη στρατιωτική άσκηση Ελλάδας, Αιγύπτου και Κύπρου, «ΜΕΔΟΥΣΑ», στο θαλάσσιο χώρο της Αιγύπτου, έξω από την Αλεξάνδρεια, αποδεικνύοντας την άμεση εφαρμογή της συμφωνίας.

Επίσης, πολλές πλοιοκτήτριες εταιρείες ελληνικών συμφερόντων βρίσκονται στο Εμιράτο της Φουτζέιρα, ένα από τα Η.Α.Ε., λόγω της σημαντικής στρατηγικής σημασίας του λιμανιού της, ενώ η Ελλάδα διατηρεί γραφείο Ο.Ε.Υ. στο Ντουμπάι. Έτσι, λαμβάνουν χώρα πολλές δράσεις εξωστρέφειας στα Η.Α.Ε. από την ελληνική πλευρά, όπως δράσεις προσέλκυσης επενδύσεων και επιχειρηματικής συνεργασίας, επιχειρηματικές αποστολές, συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις, αλλά και δράσεις για την προώθηση των εξαγωγών και τη διευκόλυνση πρόσβασης στην αγορά. Οι δύο κυβερνήσεις συμφώνησαν να εντείνουν έτι περαιτέρω τις οικονομικές τους σχέσεις, επενδύοντας στους τομείς του εμπορίου, των επενδύσεων και του τουρισμού. Κατά αυτόν τον τρόπο, θα διευκολυνθεί η ανταλλαγή τεχνογνωσίας και πληροφοριών στους τομείς που σχετίζονται με επενδύσεις κοινού ενδιαφέροντος και θα ενισχυθούν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Θα δημιουργηθεί δε ένα δίκτυο επιχειρηματικών δομών που θα ενθαρρύνει τη συνεργασία, καθώς και θα ληφθούν μέτρα για την ενίσχυση της ανάπτυξης ικανοτήτων και την προώθηση της επιχειρηματικότητας.

Παράλληλα, όμως, πρέπει να δοθεί βαρύνουσα σημασία και στις δυνατότητες επέκτασης της συνεργασίας ανάμεσα στις δύο χώρες. Η συμφωνία αυτή θα μπορούσε να αποτελέσει το εφαλτήριο για συνεργασία και σε άλλους τομείς, όπως ο πολιτισμός. Αναλυτικότερα, υπάρχει η ανάγκη προώθησης της πολιτιστικής διπλωματίας, μέσω και του διαθρησκευτικού διαλόγου. Επιπλέον, στις παραδόσεις των δύο χωρών εντοπίζονται κοινά χαρακτηριστικά, όπως η σημασία του θεσμού της οικογένειας και η ιστορικότητα των λαών και των γλωσσών. Ως εκ τούτου, κρίνεται σημαντικό, εκτός από τη σύμπραξη στον πολιτικό και τον αμυντικό τομέα, να προωθηθούν και συνεργασίες που εκφράζουν την ήπια ισχύ, ώστε να δομηθεί μία βάση συνεργασίας με μακρόχρονη προοπτική, δίνοντας έμφαση στην αρχιτεκτονική, το σχέδιο, τις παραστατικές τέχνες, τις καλές τέχνες, τη λογοτεχνία και τις εκδόσεις, καθώς και τη συνεργασία μουσείων και πολιτιστικών φορέων.

Συμπερασματικά, η Ελλάδα δεν έχει την πολυτέλεια της αδράνειας. Γι' αυτό, εμπλουτίζει και ενισχύει την αποτρεπτική της ισχύ, με την ανάπτυξη συμπράξεων με άλλες χώρες. Ιδιαίτερα με εκείνες με τις οποίες οι προσεγγίσεις είναι ταυτόσημες, λόγου χάρη για την

αποσταθεροποιητική πολιτική που ακολουθεί η Τουρκία στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής. Κάτω από αυτό το πρίσμα, η σύναψη ανάλογης στρατιωτικής συμφωνίας της Κύπρου με τα Η.Α.Ε. στις 12 Ιανουαρίου 2021 αντανάκλα τη συνεχιζόμενη σύμπραξη των Η.Α.Ε με χώρες της Ανατολικής Μεσογείου.